

Зубехіна Т. В., асистент (Луцький інститут розвитку людини
Університету «Україна»)

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ

В сучасних умовах інформатизації та комп'ютеризації швидкий розвиток туристичного бізнесу вимагає нового підходу до обробки інформації і процесу прийняття рішень. Діяльність організаційних систем в туристському бізнесі супроводжується процесом генерації великого обсягу інформації та вимагає оперативної обробки даних для прийняття рішень, може ускладнюватися цілою низкою чинників, таких як передача неповної, неточної або помилкової інформації, мінливість характеристик і умов функціонування самих систем, наявність людського фактора, участь людей, що володіють свободою дії.

Аналіз існуючого програмного забезпечення для туристських підприємств показує, що переважна маса програм надає можливість для введення, редагування та зберігання інформації про тури, готелі, клієнтів, розклад транспортних засобів і надходження заявок. Однією з важливих функцій подібних програм є також автоматичний розрахунок вартості турів з урахуванням індивідуальних і групових знижок, комісійних, курсів валют і інших чинників.

Наявність проблем підтверджується недостатнім рівнем використання новітніх інформаційних технологій у туристичній сфері, а саме: низьким рівнем розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури; відсутністю баз даних туристичного профілю в окремих регіонах країни; обмеженістю інформації та реклами туристичного продукту на міжрегіональних, національному та міжнародному ринках; низьким рівнем розвитку віртуальних туристичних підприємств і центрів; відсутністю державної електронної системи забезпечення суб'єктів туристичної діяльності оперативною інформацією про попит, пропозицію, ціни, тарифи.

Дослідження щодо використання новітніх інформаційних технологій у діяльності підприємств туристичної сфери і туризмі в цілому здійснювали С. Арімов, В. Балута, П. Бурцев, А. Галиновський, О. Губанова, В. Гуляєв, А. Демаш, М. Єфремова, І. Зорін, І. Калашников, В. Квартальнов, Д. Купінський, Ю. Миронов, М. Морозов, Н. Морозова, Т. Новгородцев, Н. Плотнікова, М. Огороков, М. Робсон, М. Скопень, О. Тоффлер, Ф. Уллах, М. Хайдеггер, А. Шлевков, С. Чупров та інші. Однак проведені дослідження не достатньо розкривають питання впливу інформаційних технологій на підготовку фахівців з туризму.

Мета – теоретично обґрунтувати необхідність застосування сучасних інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців з туризму.

Прагнення вітчизняних закладів вищої освіти долучитися до Болонського процесу, стрімкий розвиток інформаційних технологій, на думку О. В. Аніщенко і О. С. Падалки, актуалізують проблеми, пов'язані із модернізацією змісту та організації підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів на основі інформатизації навчально-пізнавальної діяльності. Цей процес має супроводжуватися забезпеченням освітніх інституцій професорсько-викладацьким складом із високим рівнем комп'ютерної грамотності, відповідними технічними і наочними засобами навчання, навчальними програмами курсів, спецкурсів (у тому числі й дистанційного навчання) [5].

Зміни виробничих зв'язків і відносин, переосмислення ролі та впливу сучасних інформаційних технологій та соціально-економічний прогрес загалом, як зазначає Р. С. Гуревич, зумовлюють потребу встановлення особливостей розвитку інформаційної культури сучасної людини. Серед них автор відзначає зростання впливу комп'ютерної грамотності на загальний рівень інформаційної культури особистості, необхідність володіння знаннями та вміннями використовувати нові інформаційні технології, яким надаються переваги у порівнянні з традиційними способами роботи з інформацією [2, с. 354].

Запровадження інформаційних технологій у навчальному процесі студентів ВНЗ, як стверджує А. І. Земсков, забезпечує формування технічно та технологічно освіченої творчої особистості, підготовленої до життя, активної трудової діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства, створює належне підґрунтя для розвитку життєвої компетентності, пізнавальної та творчої активності, творчої самореалізації та професійного самовизначення з урахуванням індивідуальних можливостей та особистісних уподобань [3, с.282].

На думку С. В. Мельниченко, наявність проблем підтверджується недостатнім рівнем використання новітніх інформаційних технологій у туристичній сфері, а саме: низьким рівнем розвитку інформаційно-комунікаційної інфраструктури; відсутністю баз даних туристичного профілю в окремих регіонах країни; обмеженістю інформації та реклами туристичного продукту на міжрегіональних, національному та міжнародному ринках; недосконалістю механізму інформаційного обміну суб'єктів господарювання у сфері туризму і зовнішнього середовища за допомогою мережі Інтернет; низьким рівнем розвитку віртуальних туристичних підприємств і центрів; відсутністю державної електронної системи забезпечення суб'єктів туристичної діяльності оперативною інформацією про попит, пропозицію, ціни, тарифи [4, с.129]. Як зазначає

автор, аналіз процесів, що відбуваються в галузі, свідчить про неадекватність рівня застосування інформаційних технологій у діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання у сфері туризму, їх розвитку та впровадженню в туристично-розвинених країнах світу [4, с.129].

Впровадження інформаційних технологій, як стверджує Н. А. Восколович, відкриває нові можливості для ефективного вирішення основних завдань туристичного бізнесу. Експлуатація інформаційних систем дозволяє туристичним фірмам реалізувати програми ресурсозбереження шляхом зниження експлуатаційних витрат на утримання систем зв'язку, зниження енергоспоживання, уникнути пікових навантажень, збільшити продуктивність праці, поліпшити якість послуг, виконуваних робіт і підвищити кваліфікацію працівників туристичної сфери [1].

Активне впровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність туристичних підприємств, на думку І.І. Ополченцева, є необхідною умовою їх успішної роботи, оскільки точність, надійність, оперативність і висока швидкість обробки та передачі інформації визначає ефективність операційних та управлінських рішень у цій сфері. Великі капітальні вкладення в нові технології приведуть до вертикальної, горизонтальної та діагональної інтеграції туристичних підприємств. Інформаційні технології забезпечують значне зростання продуктивності у сфері послуг, а також у туризмі [6].

Враховуючи потреби суб'єктів туризму та користувачів його послуг, як зазначає О.В. Хорунжак, інформаційні технології повинні відповідати таким основним вимогам: бути достатньо простими й доступними у користуванні, що важливо для споживачів, котрі не відносяться до категорії професіоналів в галузі автоматизації; відповідати критерію швидкої окупності і вимагати мінімальних затрат праці та коштів на забезпечення функціонування; характеризуватися широкими можливостями і гнучкістю до розвитку й удосконалення (доповнення); бути здатними самостійно поширювати відкриту інформацію з метою залучення нових клієнтів і споживачів; мати максимальну інформаційність і здатність пропонувати альтернативні варіанти пропонованих туристичних послуг тощо [7].

Як зазначає М. Ю. Кадемія, недостатнє використання інформаційних технологій загалом пов'язане із низьким рівнем інформаційної культури суспільства, необізнаністю щодо широких можливостей застосування інформаційних технологій, слабкою мотивацією викладачів, учнів, студентів до використання інформаційних технологій у навчальному процесі та професійній діяльності [2].

Отже, туристичний бізнес остаточно переходить на інформаційно-технологічні методи роботи, так як автоматизація дозволяє значно прискорити виконання багатьох завдань, що стоять перед турфірмою,

економити грошові кошти, підвищити ефективність роботи як кожного туроператора окремо, так і усього туристичного бізнесу в цілому. Тому для туристичного бізнесу необхідне підвищення використання мережі Інтернет, Інтернет-технологій, програмних продуктів наскрізної автоматизації всіх бізнес-процесів туристичного бізнесу, оскільки на сьогодні у туристичній сфері гостро стоїть питання не тільки лідерства і створення конкурентних переваг, але і виживання на ринку послуг у найближчий час.

1. Восколович Н. А. Маркетинг туристских услуг / Н. А. Восколович. – М.: изд-во "Теис", 2002. – 207 с. **2.** Гуревич Р. С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія. – К. : Освіта України, 2006. – 366 с. **3.** Земсков А. И. Электронные библиотеки: Учеб. пособие / А. И. Земсков, Я. Л. Шрайберг. – Моск. гос. ун-т культуры и искусств, Гос. публич. науч.-техн. б-ка России. – М., 2001. – 91 с. **4.** Мельниченко С.В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 493 с. **5.** Аніщенко О. В. / Інформаційна культура педагога / О. В. Аніщенко, О. С. Падалка. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/12.APSN_2007/Pedagogica/20930.doc.htm. **6.** Ополченцев И. И. Маркетинг в туризме: обеспечение рыночной позиции: Учебное пособие / И. И. Ополченцев. – М.: Советский спорт, 2003. – 187 с. **7.** Хорунжак О. В. розвиток інформаційних технологій в туризмі / О.В. Хорунжак. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/tourism-and-recreation-411/theoretical-and-methodological-foundations-of-tourism-and-recreation-411/11752-411-1087>.